

# DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,  
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.  
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.  
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-  
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene  
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-  
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega  
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe-  
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.  
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 83.

Sreda 9. oktobra 1929.

Leto IV.

## Novi upravni temelji Jugoslavije

Z zakonom z dne 3. oktobra t. l. je sedanja vlada razdelila Jugoslavijo na devet banovin in glavno mesto Belgrad. Nova upravna organizacija države pomeni decentralizacijo uprave, ki se bo izboljšala, če bo s potrebnimi naredbami delokrog banovin zadostno razširjen, da bo njih ekspeditivnost večja. Delokrog banovin je po zakonu sicer širok, ali dejanska ingerenca in postopek poslovanja se določi šele s specialnimi uredbami za posamezne panoge.

Nova razdelitev države ima predvsem to prednost, da se je odpravilo preveliko število oblasti. Kaj drugega o novi razdelitvi države danes še ne moremo reči, ker je pač le praksa najboljša učiteljica in ker ne poznamo detajlnih načrtov.

Zakonodajalec hoče z novo razdelitvijo države odstraniti zgodovinske, plemenske in kulturne predsodke s tem, da je banovinom odkazal širok delokrog. Do tega zaključka je zakonodajalec moral priti, ker so se skoro deset let vršili v bivši narodni skupščini neokusni boji, v katerih so imeli glavno vlogo plemenski spori, protekcionizem in korupcijske me-

tode, kljub temu, da je bila po ustavi dana možnost, najti pot k realni politiki. Vidovdanska ustava je bila razmeroma demokratična. Politične stranke bivše narodne skupščine so pa na neodpustljiv način zlorabljale s prejšnjo ustavo izvedeno demokracijo.

V inozemstvu so bili o novem dogodku v Jugoslaviji nekoliko razočarani; vendar jemljejo stvar kot dejstvo, ki je moralo slediti slabi meščanski politiki pred 6. januarjem 1928.

Novi zakon pomeni v bistvu del nove ustave, ki jo namerava izdelati sedanja vlada, oziroma temelj, na katerem se bo izdelala nameravana ustava. Zakaj, če se država organizira po banovinah, in sicer že v dveh mesecih, bodo morale banovine prevzeti tudi pristojne posle in jih izvrševati ali kot komisariati ali pa kot voljene korporacije. To je logična posledica z novim zakonom ustvarjenega stanja.

Temu zakonu bodo torej sledili novi ukrepi, nove naredbe in zakoni. Celota bo šele prava slika novih razmer, ki nas čakajo.

## Po smrti nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna.

Ogromna udeležba pri pogrebu.

V nedeljo, dne 6. oktobra t. m. je bil pokopan ob ogromni udeležbi prebivalstva in oficijelnih krogov nemški zunanji minister dr. Stresemann. Rodom Berlinčan se je posvetil industriji. Po političnem prepričanju je bil nacionalističen monarhist. Po ustanovitvi republike pa se je z vso iskrenostjo izjavil za republiko in ji je v svojem življenju služil z vso svojo življensko močjo in diplomatično spretnostjo. Nad šest let je bil nemški zunanji minister. V tej dobi je odloval absolutno na sporazumljenju držav, zlasti v Evropi. Sodeloval je pri Kellogovem mirovnem paktu, na haški konferenci, dosegel je Nemčiji sedež v Društvu narodov, delal je za razorožitev in sklenil tudi za Nemčijo razmeroma ugodno Youngovo reparacijsko pogodbo. Na letošnji ženevski konferenci je tudi stavil predlog, da naj se narodno manjšinsko vprašanje uredi definitivno.

Razumljivo je, da nenadna smrt tega moža, ki je v zadnjem času pri vseh večjih in važnejših mednarodnih akcijah imel vplivno besedo, zbudila veliko presenečenje in obžalovanje njegove izgube. Angleški zunanji minister Henderson je sam izjavil, da je smrt Stresemanna velika izguba ne le

za nemški narod, ampak za vse narode Evrope in sveta.

V nemškem parlamentu je ravno sedaj v razpravi zakon o zavarovanju nezaposlenosti, ki ga nekatere meščanske stranke hočejo sabotirati. Dr. Stresemann je zadnja dva dni pred smrtjo deloval na to, da se zakon sprejme, s tem da je razpravljal zlasti s svojo nemško ljudsko stranko. Silni napor, poržrtovalno delo pa mu je pretrgalo nit življenja v najvažnejšem trenutku, ko bi imel nalogo realizirati svoje napore v praktičnem izvajanju.

V Nemčiji imajo koalicijsko vlado, v kateri so socialni demokrati, nemška ljudska stranka (desna), demokratska stranka in centrum. Za tako vlado je bil dr. Stresemann s svojo miroljubno in konstruktivno politiko velika pridobitev in kot politična avtoriteta ravno v sedanjem trenutku, ko dvigajo monarhistični fašisti glave, potem, da je odtehtal tudi kot meščan v zvestobi do nemške republikanske politike.

Dr. Stresemann bodi zgled vsem naprednim meščanskim politikom, zakaj, če si vzamejo vsaj njega za zgled, smemo upati v zdrav razvoj gospodarskih in političnih razmer v Evropi.

## Da, jasnost v gospodarskih interesih je potrebna.

Pod naslovom »Demokracija ali diktatura« piše »Delavska Pravica« z dne 3. oktobra 1929:

»Proletariat Avstrije, zastopan po socialno-demokratski stranki, stoji v težkem boju proti gibanju, ki skuša z grožnjo oboroženega nastopa streti socialno politično moč delavstva in demokracijo ter upostaviti fašistično »stanovsko državo«.

Na nekrvav način si je avstrijsko delavstvo priborilo močne pozicije, na eni strani v socialističnem gibanju in njegovih organizacijah, na drugi pa tudi v javnem življenju. Proletariat hoče to pot, ki je pot demokracije in mirnega razvoja, nadaljevati in tako dobiti pod svoje okrilje večino ljudstva in vlado.

Tu mu stopi na pot fašizem.

Meščanstvo čuti, kako mu socialistični pokret stopnja za stopnjo odvzema temelje njegove moči: gospodarsko nadoblast. Ako je še danes v posesti moči, se vendar meščanstvo boji dneva, ko bodo zagospodarile delavske zadrage in strokovne organizacije in socialistična vlada. Treba je tedaj prekrizati račune socialističnega proletarijata. Za to naj poskrbi — Heimwehr, fašizem. Saj je jasno. Vladajoči se bojijo še nadalje ostati na bojnem polju, kjer so vedno in vedno slabjši. Zato skušajo potisniti proletariat na bojno polje, kjer odloči sila, kajti tu se čutijo močne dovolj. Tu je državna vojska, policija in še Heimwehr.

Meščanstvo ve, da je duhovna in gospodarska moč socializma močnejša kot fizična sila. Prav zato takla bojazen pred masami avstrijskega socialističnega proletarijata, ki bodo morda že pri prihodnjih volitvah postavili v parlament, če že ne absolutno, gotovo pa relativno socialistično večino.

Navidezno gre sedaj v Avstriji za revizijo ustave. V resnici pa so vzroki krize, kot smo videli, globlji. Kar je res, je res: Socialni demokrati so v zadnjem času pokazali vso dobro

voljo, da se na miren način zagotovi obstoj avstrijske republike, demokratične države. Izrazili so tudi pripravljenost za razpust in razorožitev svojega Schutzbunda. Tudi glede revizije ustave so pristali na pogajanja. Celo katoliški delavski list »Christlichsoziale Arbeiterzeitung« priznava, da si socialna demokracija vedno bolj izstavlja spričevalo »pripravljenosti in dobre volje za umiritev dežele« in »historične dokumente pred vsem svetom«, da vseh morebitnih posledic ne bo kriva ona.

Nasprotno pa je Heimwehr in njeni politični pomagači čisto fašistično impertinentna zahteva revizijo ustave le v takem smislu, kot jo hoče ona ali pa bo prišel — državni udar.

Velikansko odgovornost za razvoj dogodkov si zato nakopava krščansko-socialna stranka s svojim nejasnim stališčem napram Heimwehru. Kot krščanska stranka bi morala odločno nastopiti proti fašističnim metodam Heimwehra, ne pa je s svojim postopanjem še posredno podpirati v njenih fašističnih stremeljenjih in zahtevah. Zgovorno to dokazuje sestava nove vlade, ki jo vodi dunajski policijski predsednik, krščanski socialni Schober. Zdi se, da vključ vsemu govorjenju o novem kanclerju kot možu močne roke ni nastopila z novo vlado kaka znatna sprememba. Delavsko-socialistična in fašistična meščanska fronta sta še vedno tu in tudi s spremembo ustave, ki se gotovo ne bo izvedla docela po željah avstrijskih fašistov, računani ne bodo postali čisti. Boj bo šel tedaj naprej v znamenju: demokracija ali diktatura!

Torej tudi ta članek priznava opravičenost boja avstrijskega delavstva; objavljamo ga zato, da opozorimo nanj »Slovenca« in člankarje, ki so se zavzemali za državno-pravni program avstrijskih Heimwehrov ali so se ogrevali za podobne misli.

Obrov:

## Uvodne besede k združnim problemom.

Zadnja leta ima združna vzgoja lepe uspehe. Malopomembni »mokrariji« postajajo važen činitelj pri demokratizaciji gospodarstva. Mnogo k temu so pripomogli uspehi zunanjega združništva, največ pa dejstvo, da so združni funkcionarji in tudi mnogi člani sprevideli, širši delokrog združništva in dali svojemu delu širše obiležje in pomen.

Predvojni član konzumne zadruge ni videl daleč preko povračila (dividend), ki jih je od zadruge dobil, kar je bila v njegovih očeh skoro edina prednost zadruge pred privatno trgovino. Glavna in temeljna razlika, ki je v lastni — zasebni ali skupni — je igrala le pri redkih posameznih važnejših vlogah. Ti posamezniki so bili pa več ali manj le idejni pristaši združništva, dočim so zadruge vodili po večini podrobni delavci, ki so imeli zbirati po krajcerjih deležni kapital, za duhovna razglabljanja o združništvu pa seveda niso imeli potrebnega časa. Praksa gre pred teorijo in to se je izkazalo tudi pri združništvu.

Svetovna vojna je pa dala vsemu razvoju mnogo hitrejši tek. Pred vojno brezpomembna proletarska gibanja osvajajo državo za državo. In zadruge, ki so štele pred vojno po par prodajalnic, gospodarijo danes z milijonskimi kapitali. Tistim pionirjem, ki so z zavidanja vredno pridnostjo in žilavostjo zbirali krajcerčke v deležni sklad, so se pridružile velike mase novih članov. Te nove mase zrevolucionirane po svetovni vojni — niso sodelovale pri mukepolnih začetkih združništva, zato niso do njega v razmerju matere do deteta, temveč kakor krovce do lestve, po kateri hoče navzgor. Tem ne zadoštuje pripovedovanje o žrtvah, ki jih je bilo treba, da se je zgradilo vsaj to, kar je. One hočejo več! Hočejo

(podzavestno) program in potov, da csvoje svet.

Koliko napak v taktiki naših organizacij je bilo že zagrešenih, ker mnogi naši vodniki te psihose ne poznajo. Današnji človek ni več tisti, ki se je čutil osamljenega in je bil pripravljen desetletja polagati kamen na kamen, da bo iz tega zrastle vsaj skromna stavbica. Kakšno zadovoljstvo je vladalo pred vojno, če se je na primer posrečilo v kakem kraju organizirati godbo na tamburice, ali celo na pihala. To je bil dogodek ne samo za tisti kraj, temveč za celo provinco. In danes?

Današnjemu našemu človeku se zdi, da bi imeli lahko 50 godb v Sloveniji, če bi vodili pravo proletarsko politiko. Današnji človek se ne čuti več osamljenega. On je mnogo potoval iz kraja v kraj, iz fronte na fronto. Povsod se je razgovarjal z ljudmi in vsi so bili istega mnenja. Zato mu lebdi pred očmi, da bi kako sposobno vodstvo s pravo parolo in politiko združilo take mase, da bi bilo to gibanje sila, ki bi s skupnimi sredstvi ustvarila kaj več, kakor malo »štacunic«.

S tem sem menda dovolj utemeljil, da parole in nauki, ki so nekoč navduševali pionirje našega združnega gibanja, niso več uporabne.

Treba je širšega programa. Program, ki bo prilagojen današnjemu človeku! Seveda ne mislim, naj bi si dalo združništvo take cilje, ki bi bili povsem nasprotni duhu njegove tradicije. Nasprotno! V popolni zvezi v njegovo tradicijo je treba prikazati združništvo kot faktor, ki bo v zavezništvu z ostalim delavskim pokretom ustvaril možnosti za take gospodarske in kulturne spremembe, ki bodo dvignile dananašjo delavsko paro v sogospodarja vsega človeškega stvarstva.

Naročajte in širite „Delavsko Politiko“.



## Mezdno gibanje rudarjev.

V revirjih Trboveljske premogokopne družbe je prišlo do meznega gibanja večjega obsega. Kakšne razmere morajo vladati med temi rudarji, je razvidno iz tega, da so bile primorane vse obstoječe strokovne organizacije se koalirati in započeti mezdno gibanje.

Tako je sklical koalicijski odbor za nedeljo, dne 29. septembra dva velika shoda rudarjev v Trbovljah in Zagorju. Kljub veliki nedeljski zaposlenosti rudarjev se jih je zbralo v Trbovljah okoli 1000 in v Zagorju nad 600 rudarjev. Istotako so bili sijajno zastopani rudarji iz Hude jame in rudarji iz Hrasnik-Ojstro na tozadevnih shodih, kateri so se vršili v nedeljo, dne 6. oktobra in sicer prvi v Laškem in drugi v Hrasniku.

Na teh shodih so nastopili kot govorniki, in sicer za Zvezo rudarjev

Jugoslavije in kot predsednik koalicijskega odbora J. Arh, za Jugoslovansko strokovno zvezo V. Pitako in za Narodno strokovno zvezo R. Juvan.

Izvajanjem govornikov je delavstvo enodušno pritrjevalo ter brez ugovora sprejelo od koalicijskega odbora predložene predloge za mezdno gibanje.

S tem so rudarji dokazali potrebo po zbolšanju sedanjega položaja in drugič svojo solidarnost in voljo, da se hočejo sicer odločno vendar strogo prevdarno boriti za dosego svojih pravic.

Upamo, da bo vsa javnost na strani rudarjev in da bodo merodajni krogi predvsem pa Trboveljska družba vendar razumeli, da je treba tudi delavcu-rudarju dati to, kar mu gre kot človeku.

Angleški liberalci se boje vpliva delavske stranke. Angleški liberalci so imeli svoj kongres v Nottinghamu. Lloyd George je imel na kongresu govor dne 4. oktobra, v katerem je izjavil, da utegne angleška delavska vlada z ozirom na svoje uspehe in zavedajoč se svoje omejene moči v parlamentu, izzvati spor z obema meščanskima strankama ter ob ugodnem trenutku razpisati volitve in izvojevati še 30 do 40 mandatov, ki ji sedaj manjkajo do absolutne večine. Ta trenutek pride kmalu in liberalna stranka mora biti dobro pripravljena manj. Nadaljnji govorniki so odklanjali vsako volilno svezo z delavsko stranko ali tudi le taktičen dogovor.

Kongres esperantistov proletarcev se je vršil od 4. do 10. avgusta v Leipzigu. Udeležilo se je istega 700 delegatov iz 24 držav. Bila je to impozantna manifestacija za idejo internacionalnega jezika in za resnično enakost med narodi. Drugi listi so ta kongres prezrli, vendar v našem listu moramo povedati, da je SA T na pohodu, da je v njej vedno več članov, ki se zavedajo, da je esperantski jezik odlično sredstvo za zblizanje narodov. — J. D.

Vladno krizo preprečil in umrl! Nad koalicijsko nemško vlado so se zopet razgnili temni oblaki preteče krize in sicer radi zakonske novele o zvišanju prispevkov za zavarovanje brezposelnih. Nemška ljudska stranka se je izjavila, da bo glasovala proti, nakar so tudi klerikalci izjavili, da bodo proti glasovali. V tem slučaju bi bili socialisti z demokrati osamljeni in predlog bi padel v vodo. Zunanji minister dr. Stresemann se je zadnji dan pred svojo smrtjo vrغل z vso vehemenco na delo in posrečilo se mu je lastni klub pregovoriti, da je spremenil svoj sklep ter se vzdržal od glasovanja. Predlog je bil na to sprejet z glasovi socialistov, centra in demokratov proti nacionalcem, nacionalnim socialistom (fašistom) in — komunistom. S tem je bila vladna kriza zopet enkrat odstranjena, toda rešitelj je med tem umrl.

Vatikan snuje banko. Vatikan kot suverena država mora imeti tudi svojo banko. In dasi je državica majhna, ker šteje samo okoli 500

prebivalcev, bo banka ena največjih v Evropi. Banka bo razpolagala z okoli tremi milijardami dinarjev kapitala.

Po vsem češkem, zlasti pa Pragi, so se vršile te dni velike svečanosti prilikom tisočletnice mučeniške smrti češkega kralja in narodnega junaka, svetega Vavrlava. Poštno ministrstvo je izdalo posebne jubilejne znamke sv. Vavrlava in z državno pomočjo je bil posnet v posebnih za to prirejenih zgradbah velik zgodovinski film iz Vavrlave dobe.

Stavka rudarjev. V premogovnem revirju Pečuha na Ogrskem stavka 2500 rudarjev ker so lastniki premogovnikov odklonili zahtevo rudarjev po 50-odstotni enkratni dokladi.

Atentati brez konca. Na brzovlak Solija—Varna je bil zopet poskušen atentat. Pravčasno je še progovni čuvaj opazil, da so bile na nekem mestu tračnice odstranjene. Tudi v Soliji se razračunavanja med makedonstvujočimi nadaljujejo. Ministra Burov in Malov, ki se nahajata pri zasedanju Društva narodov v Ženevi, sta poslala bolgarski vladi brzovjavko, v kateri nujno svetujeta vladi, naj že vendar enkrat stopi iz rezerve in proti makedonstvujočim energično nastopi, ker sicer bo zgubila Bolgarska ves ugled v inozemstvu in ji bo ves kredit zaprt.

Ogrska in Bolgarija ne moreta več plačevati reparacij. Obe vladi sta storili pri odboru za reparacije v Parizu potrebne korake, da se jima znižajo reparacijske dajatve, ker jih v tej višini več ne zmoreta.

Gledališče in delavstvo. Piscatorjev politični teater v Berlinu je 1. t. m. med predstavo 40 sekund stavkal. Nenadoma, sredi dejanja se je zastor spustil. Pred zastor je stopil eden izmed igralcev in izjavil, da ves ansambl v znak simpatije do delavstva, ki se te dni bori za ohranitev nespremenjenega zakona o brezposelnih, stopa v 40 sekundno stavko. In res se je zastor po 40 sekundah zopet dvignil.

V Egiptu imajo novo vlado. V Egiptu so sestavili novo vlado liberalci. Predsednik je Adly-paša, zunanji minister je Midhad-paša. Liberalna stranka je majhna, zato vlada ne bo imela daljšega življenja.

Še enkrat Cesari Rossi. Socijalistični pariški »L' Oeuvre« z dne 30. septembra t. l. objavlja zapiske Rossija, ki je bil obsojen zaradi veleizdaje na 30 let ječe. V teh zapiskih trdi Rossi, da je on z Marinellijem in Duminijem ubil socijalističnega poslanca Matteottija. Dumini je kasneje trpel zaradi tega, ker je od Mussolinija zahteval pol milijona lir nagrade, dočim je bil Marinelli mnogo bolj pameten. Ostal je miren in danes je še vedno poslanec in član velikega fašističnega sveta.

## Dnevne novice.

Dober veter iz Angleške. Angleži so energično povedali Madžarom, da naj nikar ne moledujejo pri njih vse tako dolgo, dokler ne bodo državo zdemokratizirali. Na to je najpoprej grof Bethlen energično protestiral proti »vmeševanju« inozemstva v madžarske notranje zadeve. Toda vest mu le ni dala miru in sedaj napoveduje zakonske reforme glede zborovanj društev in volilne reforme. Tudi bo Bethlen izdal naredbo, s katero se ustavi progon treh vodilnih socialistov, in sicer Weltner, Buchinger in Garami, ki se sedaj nahajajo v emigraciji. Ti se bodo mogli vrniti v domovino ter se politično udeleževati.

Delavska vlada hoče brezposelnosti v Angliji odpomoči na ta način, da je vzela v proračun 10 milijonov funtov šterlingov za zgradbo novih cest, 28 milijonov funtov pa za zboljšanje slabih cest.

Po smrti Buzdugana, člana rumunskega regentstva. Mesto mladoletnega kralja Mihaela izvršuje kraljevsko oblast v Rumuniji regentski svet, obstoječ iz treh članov, Buzdugana, kneza Stribnyja in kraljice matere Marije. Tozadeven zakon se glasi, da, ako en član regentstva umrje, odstopata svoje funkcije tudi ostala dva člana in preide v tem slučaju kraljevska oblast na ministrski svet. Vlada Maniua je baje že razposlala vsem prefektom v državi šifrirano okrožnico o svojih ukrepih za ta slučaj.

Atentat na rumunskega notranjega ministra. Dne 5. t. m. je pred sloopjem notranjega ministrstva v Bukarešti streljal neki Goldenberg na avtomobil notranjega ministra Vajda-Vocvoda. Atentator je razbil samo okno avtomobila.

Grški predsednik republike Venizelos je potoval po Evropi. V nedeljo se je zglasil v Belgradu. Sprejel ga je tudi kralj. Razentega je imel konferenco z zunanjim ministrom dr. Marinkovičem.

Nemški demokrati so za odpravo zveznih razmer v Nemčiji. Nemška demokratska stranka je imela zborovanje v Mannheimu, na katerem so slenili resolucijo, v kateri zahtevajo, da se odpravi suvereniteta posameznih nemških dežel in država razdeli teritorialno na okrožja, ki bi odgovarjala današnjim kulturnim, gospodarskim in prometnim razmeram. Nemčija ima nad dvajset dežel. Med njimi sta največji Prusija in Bavarska, potem Saksonska in Virtemburška itd. Prusija hoče gospodariti vsem, Bavarska se večkrat kuja itd. Zato so se pričeli demokrati baviti s tem vprašanjem. Socijalni demokrati seveda to potrebo uvidevajo že dalje časa.

Naslednik dr. Stresemanna. Nemška vlada je poverila začasno posle zunanjega ministrstva gospodarskemu ministru dr. Curtiusu. S tem je odpravljena eventualna vladna kriza, ki bi bila sicer lahko nastopila. Zunanja politika Nemčije ostane ista, kakor jo je vodil dr. Stresemann.

**Poverjeniki! Knjige Cankarjeve družbe so dotiskane. Krasne so! Hitite in naberte še kolikor mogoče največ članov. Po 15. oktobru t. l. se bodo začele razpošiljati.**

Bratko Kreft:

## Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

141

Niti razumel ga ni. Še le, ko mu je na koncu Leo izpovedal, da zaradi tega ne more več ne k spovedi in ne k obhajilu, ga je zadel v živo. Drugi dan je bila zadnje osmošolsko obhajilo. Domač praznik je bil to za vsako leto za odhajajoče in za profesorja veronauka. Zaradi idiličnosti je skušal profesor spreobrniti nepokorno ovčico, kot je bil

»Ne, ne, Vuk; pojdite lepo v cerkev, izpovejte se, da ste imeli verske dvome in dobili boste odvezo!«

»Gospod profesor, jaz nimam verskih dvomov; jav v to verujem, kar sem povedal.«

Leonova odločnost ga je dirnila. Zato je skušal obuditi njegovo čustvo.

»Poslušajte me, Vuk! Maturitetno obhajilo, to je zadnji moj sestanek z abiturijenti. Nato se razkropite. Rad sem vas imel. Poglejte, kako lepo bo, če pridete vsil. Bolelo bi me, če bi vas ne bilo. Pojdite in izpovejte se!«

»Ne morem.«

»Glejte, Vuk, zaradi mene, zaradi svojega profesorja pojdite! Nič vam ne zamerim, da ste tako nastopili v šoli zoper mene. Cenim vas, ker ste mislec in dober govornik, zato pojdite in...«

Najvna čustvenost profesorjeva je grozila ganiti mladega upornika. Toda fanatična vdanost v svojo vero, ga je prisilila, da je odgovoril zanikajoče. Profesor je bil ves obupen. Hotel je po štolo v srednjo sobo.

»Tako lepo ste se mi izpovedali, stopim po štolo v drugo sobo in vam dam odvezo...« Leo ga je ogorčen pogledal: »Oprostite, gospod profesor, tega ne razumem, to bi bila goljufija boga samega...« Profesor se je ob takih besedah moral strezniti. Videl je, da ne opravi ničesar. Leo je bil dosleden. Pet minut je še manjkalo do petih. Dr. Kramar je moral v cerkev. Na trgu pred Stolno cerkvijo sta se poslovila.

»Dobro še premislite, Vuk, nocoj! Jutri zjutraj še imate priliko iti k spovedi.«

»Ne verjamem, gospod profesor, da bom storil to. Nedosledno bi bilo...«

»Pet minut še imam časa. Nato pridejo vaši kolegi k izpovedi. Teh pet minut bom molil za vas!«

Tako sta se poslovila, toda Leona kljub temu ni bilo k obhajilu...

»Koliko se spremeni v enem samem mesecu! Danes bi ne mogel več tako odločno in samozavestno govoriti o svoji veri v boga. Danes spet ne vem ničesar. Minilo je. Vse je minilo, ostala je samo praznота...« To ni bilo odkritosrčno od njega, zakaj Sonja je bila še v njem kljub vsem Frančekovim besedam. »Nekako bo že...« S tem je predvsem mislil na Sonjo, na katero ga je vezal lep spomin skupnega boga skozi Bled, Vintgar, Vrbo... Bele ljubezni si ni dal še ubiti... Kljub vsemu. V soboto svečer imajo ples. Izdali so tiskana povabila in Leo ga je poslal Sonji. Prišla bo, saj je že na Bledu obljubila... Sicer nič ne piše, toda prišla bo. Prav zato ne piše...

Spet sva se srečala s Petkom. Hotel sem se ga ogniti, kakor se sploh rad izogibam vsakogar.

Zdi se mi včasih, da mi bo vsak povedal nekaj strašnega, da mi bo nekdo z ostro mislijo umoril vse, kar sem do sedaj imel.

Šla sva v park. Govorila sva o Sonji. Franček mu je nekaj povedal. Zadelo me je in da branim samega sebe, sem mi izpovedal najin beg, ki je bil tako izpolnjen z belo ljubeznijo. Vem, da sem bruhal iz sebe, kakor bruha ranjenec kri, toda v Petkovih očeh je bila hladnost. In ko sem mu izpovedal vse, je dolgo molčal. Nato se je z dobrim pogledom obrnil k meni: »Povedal vam bom ostro besedo, toda naj vas ne zadene, naj vas ne ubije. Močni ste bili vedno, bodite še sedaj... Vedite, da s svojim načinom, s svojo belo ljubeznijo morite Sonjo in svojo ljubezen...«

Samo to je rekel in moje misli so sedaj vse bolne. Čutil je menda, kako me je zadelo, zato je napeljal pogovor drugam. Trenotno se ne spominjam vseh njegovih besedi, samo legenda, ki mi jo je pripovedoval, se mi je kakor misel na Sonjo vrezala v spomin. Zapišem jo kakor jo morem. Z njo me uničuje, kakor vojni plin, ki ga razširja veter tiho in nevidno po strelskih jarkih, ko so vojniki brez mask...

V davnih, predavnih časih je živel v Afriki mlad, lep vladar Ksander Ale-paša. Sultanov namestni kje bil in kruti vladar Palestine. Njegovo življenje je bilo lepše, kakor berete to v povestih iz »Tisoč in ene noči«. Vsega je imel v izobilju. Lepih žen, krasnih konjev, številne vojsčke in ljudstvo, ki so mu robotala v potu svojega obraza. Tako kakor je on živel dobro in lepo, tako je trpelo podložno mu judovsko ljudstvo.

(Dalje prihodnjič.)



**Madžarska ošabnost.** V nedeljo je imel madžarski državni upravitelj Horthy pri odkritju vojnega spomenika govor, v katerem se je izrekel proti demokratizaciji Maržarske, češ, da delavci in socialisti nimajo takih moči, da bi se jim lahko dalo pravico odločati o državi. Pozival je kmete, da naj podajo roko meščanstvu in plemstvu, ki je vedno znalo čuvati prava Madžarske. — Horthy namreč ne ve, da se časi izpreminjajo; MacDonald, Henderson in Snowden in mnogo drugih delavskih politikov je dokazalo, da imajo tudi ti toliko inteligence in znanja kakor madžarski plemiči.

**Dragoceno življenje.** Frank Plaia, na smrt obsojeni kaznjenev v kaznilnici Sing-Sing v državi Nju-Jork je težko zbolel na vnetju slepiča in bi gotovo umrl, če bi ne bilo hitre in strokovnjaške pomoči. Država je pozvala tri najboljše kirurge, ki so se s svojo spretnostjo noč in dan trudili, da ga ohranijo pri življenju, kar se jim je slednjič tudi posrečilo. Pravici bo vseeno zadoščeno. Dragoceno življenje so rešili za električni stol. O Amerika!

**Za XIII. mednarodno konferenco dela** je določil minister za socialno politiko sporazumno z ministrstvom za zunanje stvari naslednje delegate: Prvi je dr. Ilija Šumenković, poslanik v Bernu in delegat pri Društvu narodov. Drugi delegat je Dušan Jeremić, načelnik oddelka za socialno skrbstvo v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje. Vladni eksperti so Krunoslav Penović, načelnik pomorskega oddelka za promet, dr. Verona, profesor pomorskega prava na univerzi za trgovino in industrijo. Kot delegati poslodajalcev Čurčin, generalni tajnik zveze industrijskih zbornic, njegov namestnik Božo Banać, direktor »Jugoslovansk. Lloyd«, ekspert dr. Mate Harlović, glavni tajnik Zveze brodolastnikov in dr. Andre Ilić, član upravnega odbora »Jugoslovanskega Lloyd« iz Zagreba. Delavski delegati so Bogdan Krekić tajnik Zveze delavskih sindikatov, ekspert dr. Živko Topalović, glavni tajnik delavskih zbornic in Marko Kutinije, tajnih Zveze pomorskega delavstva trgovske plovbe.

**Ljubljanski župan dr. D. Puc** je ob priliki reorganizacije državne razdelitve poslal brzoglavni pozdrav kralju in predsedniku vlade v imenu občine.

**To je nekaj!** Na kongresu narodnih socialcev v Kranju je govoril tudi župan Kranja, ki je povdarjal, »da postanejo delavci v Kranju lahko celo meščani Kranja«. — Delavcem v Kranju se potemtakem obeta res velika bodočnost. Ni šmet, če ti bo lahko en tak delavec hodil okoli z vizitko, na kateri bodo natiskane te impozatne besede: N. N., delavec in meščan Kranja.

## Zadružno gibanje.

**Zadružni sestanek na Rakeku.** Lesni delavci in železničarji na Rakeku se že dalje časa pripravljajo, da si poleg strokovnih organizacij ustanove tudi konzumno zadrugo. Prvi večji sestanek se je vršil preteklo nedeljo, dne 22. septembra, ki ga je posetilo lepo število železničarjev in lesnih delavcev. V imenu Konzumnega društva za Slovenijo kot največje delavske konzumne zadruge v Sloveniji se je tega zborovanja udeležil z. Jaka Kovač iz Ljubljane. Sestanek je vodil Matija Mekina, obširno poročilo o pomenu gospodarske organizacije pa je podal zastopnik Kodesa iz Ljubljane. Dejal je med drugim:

Predpogoj vsakemu uspehu je zadosten obratni kapital, ki ga tvorijo članski deleži. Članski deleži so temeljni princip, ki loči zadružno od privatne trgovine. Radevolje vam bomo pomagali, da si postavite lastno zadružno trgovino, če boste izvedli to načelo in dali temelj tej trgovini s svojim deleži. Zbirajte zato člane in deležni kapital in ko bo Vaše delo obrodilo prve sadove in bodo premagane prve ovire, bomo skušali otvoriti na Rakeku zadružno oddajališče za naše člane, ki se bodo pri-

**Vozne olajšave za društva.** Železniško ministrstvo razglasa, da se prošnje za olajšavo vožnje po železnici ne bo oziralo, če niso vložene vsaj 10 do 15 dni prej. Brzoglavne rešitve se sploh ne bodo izdajale. Organizacije, ki se lahko poslužujejo te ugodnosti ob raznih prireditvah, naj v svojem interesu pazijo na to odredbo.

**Izsiljevanje v imenu komunizma.** Odvetnik dr. Kulčar v Zagrebu je te dni izročil v preiskovalni zapor. Obtožen je, da je izsiljeval od raznih strank različne denarne vsote z grožnjjo, da jih bo sicer ogradil radi komunizma.

**Pogreb generala Vrangla v Belgradu.** Truplo umrlega generala Vrangla so prepeljali v Belgrad in v nedeljo se je vršil pogreb. Položili so ga v grobnico v ruski cerkvi.

**Zaplomba imetja drja Paveliča.** Dr. Anton Pavelič in novinar Gustav Perčec sta pobegnila v inozemstvo, da vodita propagando za Hrvaško. Obtožena in obsojena sta bila zaradi veleizdaje. Državno sodišče je sedaj izdalo poziv, da se njiju imetje popiše in zapleni, ker sta oškodovala državo.

**Sadni sejem v Ljubljani.** Ugodna sadna letina trgovine za pospeševanje sadne trgovine je napotila Sadjarsko in vrtnarsko društvo, da priredi od 19. do 24. t. m. velik sadni sejem, ki naj nudi interesentom potrebno priliko za prodajo in nakup lepega in dobrega namiznega sadja. Sadjarsko in vrtnarsko društvo je v zvezi z upravo velesejma vse ukrenilo, da bo vsa kupčija kolikor mogoče lahka in uspešna. Zato vabimo vnanje in domače interesente, da se te prireditve polnoštevilno udeležijo. Vse blago bo izbrano, cene pa zmerne.

### Borza dela Ljubljana.

Ljubljanska Borza dela potrebuje takoj za drvarsko upravo tvrde Nihag d. d. Brestovac-žaga poleg Garešnice pri Bjelovaru (Hrvatska) 300 gozdnih delavcev za zaposlitve dveh let za izdelavo bukovih drv. Medze teh delavcev-drvarjev bi bile sledeče: od ene klaitre izdelanih drv se za sluzi 30—50 Din, od 1 kub. metra izdelanih drv pa 12 Din.

Ker ti delavci po skupinah kuhajo hrano sami, jim podjetje dobavlja surovo hrano iz lastnega skladišča po minimalnih dnevnih tržnih cenah, kar pa seveda ni obligatno ter ti delavci lahko nabavljajo hrano direktno iz trgovin.

Cena živežnim namericam je sledeča: slanina (soljena) kg 24 Din, suha kg 29 Din, loj kg 14 Din, bela moka kg 3.50 Din, koruzna moka kg 2.80 Din, fižol kg 4 Din, sol kg 2.50 Din.

Kakor je iz prednjega razvidno, zaslužek ni ravno tako slab, zato delavci-drvarji in oni, kateri so vajeni izdelavi drv, naj se osebno zglase pri zgoraj omenjenem podjetju (najbolje v skupinah) ali pa v uradu ljubljanske Borze dela, kateri jim bo v ta namen izdala polovično vozno karto do mesta zaposlitve.

### Za smeh.

Tudi maska. Ona: »Kaj misliš, kako masko naj si nadenem za maškeradni ples; plavo ali rdečo?« On: »Čemu masko? Ti se enkrat nič ne našminkaj, ne napudraj in spoznal.«

javili in v zadrugo vstopili. Cudežev tudi naša zadruga ne zna in ne more delati. Ali eno vam lahko že danes zagotovimo: Naša zadruga vsepovsod štiti konzumenta in malega človeka in bo to storila tudi pri vas. Braniti bo skušala vedno pred pretiranim izkoriščanjem in oderuštvom, regulirala bo cene blagu in živlom, kakor je to storila povsod, kjer ima svoja oddajališča. Kolikor pa bo s svojim gospodarstvom prihranila, bo vračala v tej ali oni obliki članom zopet nazaj. Pri tem ima lahko vsak član tudi zavest, da je solastnik velike gospodarske organizacije, ki vporablja svoje prihranke za dobrobit članov in celote. Zadnje leto se je podala na polje socialno-političnega udejstvovanja in pomaga s tem delavskim strokovnim in kulturnim organizacijam k zboljšanju. Za svoje člane je zadruga uvedla s 1. julijem t. l. zavarovanje za starost, brezposelnost in smrt. Tega kar nudi svojim članom naša zadruga, ne more nuditi nobeno drugo trgovsko podjetje.

Navzoči so bili takoj mnenja, da je koristnejše za delavsko stvar, da se oprimejo gospodarske organizacije nego, da še nadalje podpirajo pri-

vatne trgovce in so izvolili takoj pripravljali odbor iz sledečih zadruharjev: Od lesnih delavcev: Joše Gregorin, Lojze Vrabc, Matija Zagoričnik, Ivan Ivančič; od železničarjev pa: Matija in Franc Mekina, Ivan Držaj, Anton Korenčič in Jakob Vojak. Pripravljali odbor je že pričel z zbiranjem članov in članskih deležev. O—v.

## Kultura.

**Delavci! Uprava mariborskega gledališča** bo priredila v letošnji sezoni 4—5 predstav za delavce po zelo znižanih cenah. Program je sestavljen g. upravnik sporazumno s sodelavnikom kulturne rubrike našega lista. Igrale se bodo večinoma igre s socialno tendenco. Prva delavska predstava se bo vršila predvidoma v soboto, dne 19. t. m. Na programu je znamenito delo našega proletarskega pisatelja Ivana Cankarja »Pohujšanje v dolini šentflorijanski« na kar delavstvo že danes opozarjamo.

**Delavski oder »Svobode« v Ljubljani uprizori v nedeljo, dne 13. t. m. ob pol 20. uri v sokolski dvorani na Viču socialno dramo »Zvestoba«.** Delo je spisal Etbin Pristan, režijo vodi Slavko Pretnar, sodelujejo najboljše moči. Delavski oder, ki bo pravo sezono otvoril še le v novembru, potrebuje materijelne kot moralne pomoči. Zato posetite v nedeljo njegovo prireditev polnoštevilno. Sprejema še vedno sodelavce!

## Maribor.

**Otvoritev Mladinskega doma** se je izvršilo v nedeljo, dne 6. oktobra t. m., katerega je povečala mestna občina mariborska tako, da bo za enkrat vsaj delno odgovaljal današnjim potrebam na levem bregu mestnega območja. Sedaj je neobhodno potrebno, da se mestna občina prične baviti z upostavitvijo sličnega zavoda tudi na desnem bregu, o čemur je že svoječasno bilo govora, ker je za ta del mesta upostavitve dnevnega zavetišča poleg ureditve šolskih

prostorov gotovo to vprašanje najbolj aktualno.

**Podivjanost avtomobilistov zahteva la smrtno žrtev.** V nedeljo zvečer je povozil dosedaj še neznan brezobzirni avtomobilist pred Hočem Terezijo Vutolen in Ivana Perneka, ki sta šla po cesti proti domu. Pripeljal se je z vso brzino brez luči ter podrl oba na tla s tako silo, da je Vutolen po par minutah izdihnila, medtem ko je njeni spremljevalec zadobil teške telesne poškodbe ter je bil oddan tukajšnji bolnici v oskrbo.

**Opozorilo železničarskim upoko-jencem.** Železničarski upoko-jenci (nastavljenici) se opozarjajo, da v lastnem interesu oddajo pravočasno osebne legitimacije za režijsko vožnjo na pristojnem kolodvoru, oziroma podaljšanje za leto 1930. Koroški kolodvor sprejema oddajo legitimacij za okolici samo do 12. t. m.

### Detoljub Maribor.

Sreda, 9. oktobra ob 19. uri: Seja. Sobota, 12. oktobra ob 16. uri: Petje, igranje, razgovor. Ob 19. uri: roditeljski večer o: 1. otroški laži, 2. šolske zadeve.

Nedelja, 13. oktobra ob 14. uri: Odhod od vogla Frankoptnova cesta in Stritarjeva ulica v pohorski gozd za Pekrami.

### Prijatelj prirode.

Nedelja, 13. oktobra v Sv. Duh preko Selnice. Odhod ob 5. uri z Glavnega trga; nazaj iz Fale z vlakom.

## Celje.

**Iz albuma.** Ker na večletno molidovanje za javni vodnjak v Gaberju »Lastni dom merodajni še vedno molče, jih ponovno prosimo, da izrečejo svoje mnenje javno, da se vemo vsaj obrniti na bolj uvidevne faktorje.

## Trbovlje.

**Zahvala.** Spodaj podpisani se najlepše zahvaljujem zadrugi »Delavski dom« v Trbovljah za podporo Din 200.—, katero mi je nakazala že tretjič v času moje dolgotrajne bolezni. Delavci, zavedajte se in kupujte vse in samo v »Delavskem domu«, ker samo zadruga »Delavski dom« vam je v pomoč v katerikoli nesreči, a vsi drugi privatniki pa ne. — Jože Cesar, rudar v Trbovljah.

## Upravna razdelitev kraljevine Jugoslavije.

Vi četrtek, dne 3. oktobra 1929 je podpisal kralj zakon o upravni razdelitvi države in nje naslovu. Država se bo v bodoče oficijelno imenovala Kraljevina Jugoslavija, ki bo upravno razdeljena na devet pokrajin ali banovin, Belgrad z Zemunom in Pančevo bo tvoril še razentega posebno enoto s prefektom.

Banovine so naslednje:

1. dravska, Ljubljana, 1,040.000 prebivalcev, 15.936 km<sup>2</sup>;
2. savska, Zagreb, 2,320.000 prebivalcev, 36.897 km<sup>2</sup>;
3. vrbaška, Banjaluka, 850.000 prebivalcev, 20.558 km<sup>2</sup>;
4. primorska, Split, 800.000 prebivalcev, 19.417 km<sup>2</sup>;
5. drinska, Sarajevo, 1,400.000 prebivalcev, 29.279 km<sup>2</sup>;
6. zetska, Cetinje, 740.000 prebivalcev, 32.322 km<sup>2</sup>;
7. dunavska, Novi Sad, 2,100.000 prebivalcev, 28.160 km<sup>2</sup>;
8. moravska, Niš, 1,200.000 prebivalcev, 29.721 km<sup>2</sup> in
9. vardarska, Skoplje, 1,405.000 prebivalcev, 39.566 km<sup>2</sup>.

Dravska banovina obsega prejšnjo ljubljansko in mariborsko oblast z nekaterimi omejitvami. Srez Črnomelj (Bela Krajina) je pripadel banovini v Zagrebu, nasprotno pa je srez Čabar (jugovzhodno Kočevja) pripadel banovini v Ljubljani. Medžimurje je priklopljeno savski banovini v Zagrebu.

Tozadevni zakon, ki se mora izvesti v dveh mesecih, ima 31 členov in določa v bistvu naslednje:

Člen 1.—3. določa ime države, deli državo na banovine ter opisuje njih obseg oziroma meje.

Člen 4.—8. pojasnjuje funkcijo banov, njih delokrog. Belgrad bo podrejen direktno notranjemu ministru. Bana pa postavlja kralj z ukazom na predlog notranjega ministra in je predstavnik vlade. Ban je izven kategorije uradnikov ter vrši politično in splošnoupravno oblast v banovini;

nadzira in pospešuje gospodarstvo in gospodarske zadeve sploh. Torej vse posle, ki niso pridržani ministrstvu. Njemu je podrejena zaščita dela, inspekcija dela, nadzorstvo nad delavskimi zbornicami, vsemi socialnimi ustanovami, skrb za invalide, vsem socialnim delom samoupravnih ustanov ter zdravstvo. Končno je banu podrejena skrb za šole (razen oseb) in nad vsemi društvi.

Člen 9.—15. določa banove pravice in dolžnosti. Ban je pod vrhovnim nadzorstvom pristojnih ministrstev. Ban ima pravico nižje uradništvo premeščati, nameščati, uvrščevati ter odpustiti. Dolžan je samostalno ukrepati v zgoraj navedenih nalogah ter podajati poročila vladi.

Člena 16.—17. določa, da se srezi preurede, kjer banovinska meja to zahteva. Svoje naloge ban lahko odstopa po odobrenju ministrstva sreskemu načelniku.

Člen 18. določa banovo plačo, ki bo znašala na leto 96.000 Din in razen tega še zakonite draginske doklade. Pokojnino kot ban dobi, če je vršil posle aktivno najmanj tri leta.

Člen 19. določa, da se dodeli banu pomočnik, ki mora imeti 12 let državne službe in pravno fakultetno izobrazbo.

Členi 20.—22. določajo, da sme notranji minister ustanoviti za skupine srezov v banovini okrožne inspektorje. Tudi za ta mesta je potrebna pravna fakultetna izobrazba in 12 let državne službe (od te najmanj 6 let politično-upravne). Okrožni inspektorji so pomožni organi bana.

Člen 23. določa, da mora notranji minister urediti v dveh mesecih vse, kar je potrebno za uvedbo tega zakona. Istočasno pa prenehajo vse dosedanje županijske oblasti; potrebno uradništvo se dodeli iz uradništva, ki bo zaradi tega na razpoloženju.

Člen 24. razveljavlja zakon o oblastni in sreski samoupravi z dne 26. aprila 1922.



# Čisto nič Vas ne stane

ako si ogledate mojo bogato zalogo vseh vrst blaga za moške in damske obleke in plašče. Letos prav posebno lepa izbira palmerstonov, dublov in velurjev. K vsakemu blagu imam tudi primerno krzno za obšivek

Kljub zmernim cenam tudi na obroke!

## L. Ornik / Maribor, Koroška c. 9

Člen 25. določa, da izdasta notranji in finančni minister naredbo glede ugotovitve in prevzema imovine ter načina financiranja raznih ustanov iz dohodkov dosedanjih oblasti.

Členi 26.—31. obsegajo prehodne določbe: potrebne izpremembe v finančnem zakonu (čl. 26); notranji minister odredi, ko stopi zakon v veljavo, razpust odnosno likvidacijo

vseh onih društev in ustanov, katerih plemensko obeležje ali ime in cilj njihovega delovanja bi bil v nasprotju z državnim in narodnim edinstvom (čl. 28.).

Od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, se smejo izobešati samo državne zastave (čl. 29.).

Zakon je bil objavljen v »Službenih Novinah« dne 4. oktobra 1929 in je stopil s tem dnem v veljavo.

## Osnutek naredbe o odpiralnem in zapiralnem času trgovinskih in obrtnih obratovalnic v mariborski oblasti.

(Nadaljevanje.)

4. obratovalnice, ki se bavijo izključno s točenjem alkoholnih ali brezalkoholnih pijač.

5. prodajalnice časopisov in revij,

6. fotografska podjetja,

7. obratovalnice za pogrebno opremo,

8. prevozniška podjetja za prevoz stvari ob selitvah, kadar je nedelja na poslednja dva ali prve dni v mesecu,

9. barake in šatori pri cerkvah

zaradi prodajanja nabožnih knjig, slik in drugih nabožnih predmetov, igrač, medicinskih izdelkov, sladole, kruha in hladilnih brezalkoholnih pijač ob verskih proslavah, ko se ljudstvo v izrednem številu zbira iz daljnje okolice,

10. vse trgovinske in obrtne obratovalnice:

a) ob prilikah, omenjenih pod t. 9., toda samo v vaseh, nadalje v trgih in mestih z največ 5000 prebiv.,

b) kadar je na soboto ali ponedeljek praznik, ko so obratovalnice zaprte ves dan, z izjemo velikonočne in binkoštno nedelje,

c) poslednjo nedeljo pred božičem;

B. Do 14. ure:

obratovalnice, v katerih se prodajajo gostom za takojšnji konzum v lokalu izključno mrzla jedila in alkoholne pijače, z omejitvijo, da je prodaja blaga za porabo izven obratovalnice prepovedana;

C. Dopoldne:

1. podjetja za natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v rečnih pristaniščih in za prevažanje blaga,

2. prodajalnice presnega sadja,

3. prodajalnice pekar. izdelkov,

4. mesnice in prekajevalnice,

5. cvetličarske obratovalnice,

6. obratovalnice, v katerih se prodajajo izključno lahko pokvarljiva živila, kakor presna zelenjava, presno sadje, jajca, presno meso, presne ribe, zaklana perutnina in divjačina.

Čl. 18.

Brivske, frizerske in kosmetične obrtne obratovalnice smejo biti odprte ob nedeljah do 12. ure, kolikor ni z določilom čl. 17., toč. 10., dovoljeno daljše obratovanje.

To izjema na ne velja za omenjene obratovalnice:

1. V mestu Marobru, kjer mora ob nedeljah delo ves dan počivati, izvzemši binkoštno nedeljo, na katero je dovoljeno dopoldnevno obratovanje,

2. V mestu Celju za zimski čas, ko morajo te obratovalnice istotako ob nedeljah biti zaprte ves dan.

Ob dnevih, ko je v mestih Mariboru in Celju delo prepovedano, smejo brivske, frizerske in kosmetične obratovalnice v predmestnih občinah Krčevini, Lajtersbergu, Pobrežju, Studencih in Teznu srezov mariborskih, odnosno v krajih Bregu, Gaberju, Lavi in Zavodni sreza celjskega biti odprte samo od 8. do 10. ure.

V primerih izkazane potrebe, posebno v predpustnem času smejo te obratovalnice v posameznih krajih biti odprte tudi ob nedeljskih popoldnevih od 17. do 19. ure, toda le na pri-

## Špecialist za notranje bolezni Dr. Franjo Pavlič

je otvoril svojo prakso

na Aleksandrovi c. 16/I.  
ord. od 8.—12. in od 14.—16. ure

Ob nedeljah in praznikih predpoldne

javo, ki jo vloži pristojna delodajalska organizacija tri dni poprej pri pristojnem prvostopnem upravnem oblastvu, katero prepove tako izjemno obratovanje, če smatra, da za to ni tehtnih razlogov.

Čl. 19.

Izdelovanje pekarskega peciva je ob nedeljah dovoljeno samo:

1. pekarnam za bolnice, zdravilišča in sanatorije za lastne potrebe dotičnih naprav;

2. pekarskim delavnicam v ljutomerskem in ptujskem srezu, Medjimurju in Premurju, kjer se določa tedenski odmor, ko morajo te obratovalnice biti zaprte, na čas od 12. ure v nedeljo do 24. ure v ponedeljek;

3. vsem pekarskim delavnicam zadnji dan pred božičem.

### Književnost.

Dr. Pirc I.: Naše zdravje. Knjižnica Podmladka, 3. zvezek, Ljubljana, 1929. Str. 52, cena 3.50 Din.

Na našem knjižnem trgu smo že dolgo pogrešali kratke in poljudne higijene, ki bi lahko prodrla v zadnjo slovensko hišo. Sedaj jo imamo. Ravnatelj našega higijenskega zavoda je na kratko popisal človeško telo, nalezljive bolezni, posebno higijeno in naš dom s higijenskega pogleda. P. R. K. pa je izdal spis v svoji priročni ceneni in prikupljivi knjižnici. Če pogledamo še vedno znatno umrljivost pri našem narodu, bi delce res zaslužilo, da pride v prav slovensko hišo. Dobiti ga je v vseh knjigar- nah, dočim P. R. K. sam posameznih izvodov ne razpošilja.

### KRASNE NOVOSTI

damskih jesenskih in zimskih klobukov priporoča modistinja

## M. JAHN / MARIBOR STOLNA ULICA ŠT. 2

Popravila se izvršujejo hitro in točno!

## Nabirajte nove naročnike

# MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri

## Albertu Eccarius urar, Maribor, Slomškov trg 5

### Produktivna zadruga mizarskih mojstrov

Maribor, Vetrinjska ulica 18.  
**Mobilije.** Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinejše izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Ena leto garancije. Samo pri Produktivni zadrugi mizarskih mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

### Tvornica štampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

## T. Soklič Maribor, Aleksandrova c. 43.

### V tekstilnem bazarju

## Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

### Elektrotehnična delavnica

## PRATTES & TRABI, Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

### Enkratna ponudba.

Vsako, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

### Kovčeki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

## Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah



Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

## Ljudska tiskarna d. d. Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali že uporabljate

## „PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se Jo povsod. Dobliva se Jo povsod.

### I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324  
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozrajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.